

הכנסת העשרים וחמש

צביקה פוגל	ששון ששי גואטה	מיכאל מרדכי ביטון	חברי הכנסת :
דני דנון	ישראל אייכלר	יוסף טייב	
יולי יואל אדלשטיין	יעקב אשר	אופיר כץ	
אלעזר שטרן	משה סעדה	מירב בן ארי	
מיכל שיר סגמן	משה סולומון	יאיר לפיד	
יואב סגלוביץ'	קטי קטרין שטרית	אריה מכלוף דרעי	
רם בן ברק	אושר שקלים	אביגדור ליברמן	
מיקי לוי	צגה מלקו	מרב מיכאלי	
	חנה אתי עטיהעידן רול	משה גפני	
ולדימיר בליאק	אריאל קלנר	רון כץ	
טטיאנה מזרסקי	דן אילוז	ינון אזולאי	
סימון דוידסון	יצחק קרויזר	נעמה לזימי	
משה טור פז	בועז טופרובסקי	עודד פורר	
יסמין פרידמן	מתן כהנא	שרון ניר	
מאיר כהן	אורית פרקש הכהן	חמד עמאר	
זאב אלקין	שרן מרים השכל	מטי צרפתי הרכבי	
אלמוג כהן	יבגני סובה	אלון שוסטר	
אליהו רביבו	יוליה מלינובסקי	יונתן מישרקי	
דוד ביטון	צבי ידידיה סוכות	פנינה תמנו	
אוהד טל	אליהו ברוכי	אברהם בצלאל	
ירון לוי	משה רוט	שלי טל מירון	
מירב כהן	יצחק פינדרוס	אלי דלל	
גלעד קריב	סימון מושיאשוילי	טלי גוטליב	
אפרת רייטן מרום	ניסים ואטורי	יוראי להב הרצנו	
גלית דיסטל אטבריאן	שלום דנינו	דבי ביטון	
מיכל מרים וולדיגר	חנוך דב מלביצקי	נאור שירי	
קארין אלהרר	בועז ביסמוט	ארז מלול	
שמחה רוטמן	לימור סון הר מלך	משה פסל	
עמית הלוי			

4144/25/פ

הצעת חוק סיוע לסטודנטים המשרתים במילואים (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023

הגדרות 1. בחוק זה –

"ההכרזה על מצב מיוחד בעורף" – ההכרזה על מצב מיוחד בעורף כהגדרתו

בחק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951¹, מיום כ"ב בתשרי

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

התשפ"ד (7 באוקטובר 2023);

"חוק המועצה להשכלה גבוהה" - חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-
1958²;

"מוסד" - מוסד כהגדרתו בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007³;

"המועצה להשכלה גבוהה" - המועצה להשכלה גבוהה כמשמעותה בחוק
המועצה להשכלה גבוהה;

"סטודנט המשרת במילואים" - סטודנט שנרשם ללימודים במוסד בשנת
הלימודים התשפ"ד שנקרא לשירות מילואים במהלך התקופה שמיום
כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום תוקפם של סעיף 2 או
3, לפי המאוחר מביניהם;

"פעולות האיבה או פעולות המלחמה" - פעולות האיבה או פעולות המלחמה,
שאירעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד
תום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף או עד תום הפעולות
הצבאיות המשמעותיות, לפי המאוחר;

"הפעולות הצבאיות המשמעותיות" - הפעולות הצבאיות המשמעותיות
שעליהן החליטה ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-
יסוד: הממשלה⁴, והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת
ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023);

"שירות מילואים" - שירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות המילואים,
התשס"ח-2008⁵.

התאמות
לסטודנטים
המשרתים
במילואים

2. (א) מוסד יאפשר לסטודנט המשרת במילואים ונעדר בשל כך משליש
מהשיעורים בקורס, לפחות, לבחור באחד מאלה:

(1) לדחות את הקורס לסמסטר העוקב, לרבות בשנת הלימודים
הבאה, ולחזור עליו בלא תשלום נוסף, לרבות באופן מקוון, מוקלט או
כקורס מרוכז; לעניין קורס המהווה דרישה מוקדמת, סטודנט כאמור
יהיה זכאי ללמוד על-תנאי בקורס מתקדם או בשנה המתקדמת עד

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

³ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

להשלמת חובותיו באותו קורס ;

(2) להמיר ציון בקורס לציון עובר ;

(3) להיבחן בעל-פה במקום בכתב או להמיר את הבחינה לעבודה.

(ב) מוסד יסייע לסטודנט המשרת במילואים בהשלמת חומר הלימוד שהפסיד באמצעות מתן הדרכה, שיעורי עזר, חומרי עזר או בכל דרך אחרת שיקבע המוסד, לרבות סיוע במימון שיעורי עזר בהתחשב ברקע החברתי-כלכלי של הסטודנט.

(ג) המועצה להשכלה גבוהה תקבע כללים ליישום הוראות סעיף זה, והיא רשאית לקבוע, בין היתר, סוגי קורסים שלא ניתן להקליט, לקיים באופן מקוון או מרוכז, או שלא ניתן להמיר את הציון בהם לציון עובר.

(ד) המועצה להשכלה גבוהה רשאית להחליט על הפחתת התקצוב למוסד שהמדינה משתתפת בתקציבו לפי סעיף 17א לחוק המועצה להשכלה גבוהה, אם המוסד הפר את הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב); המועצה תקבע כללים ליישום הוראות סעיף קטן זה.

מלגות לסטודנטים 3. משרתים במילואים

סטודנט המשרת במילואים יהיה זכאי למלגה בסכומים אחידים ולפי אמות מידה שיקבע שר החינוך, בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, בהתחשב בתקופה שבה שירת הסטודנט במילואים ובסיוע הכספי שקיבל ממקורות אחרים; בקביעת אמות מידה רשאי השר לתת עדיפות במתן מלגה על בסיס רקע חברתי-כלכלי.

תוקף 4.

(א) סעיפים 2 ו-3 יעמדו בתוקפם שלושה חודשים מיום תחילתו של חוק זה, בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג).

(ב) שר החינוך, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, רשאי, בצו, להאריך בשישה חודשים נוספים את תקופת תוקפו של סעיף 2 אם מצא שהדבר נדרש עקב הימשכותן של פעולות האיבה או פעולות המלחמה.

(ג) שר החינוך, בהסכמת שר האוצר, ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, רשאי, בצו, להאריך בשישה חודשים נוספים את תקופת תוקפו של סעיף 3 אם מצא שהדבר נדרש עקב הימשכותן של פעולות האיבה או פעולות המלחמה.

דברי הסבר

מתחילת מלחמת "חרבות ברזל" ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) מוערך כי נקראו לשירות מילואים ברצועת עזה, בגבול לבנון ובאיו"ש כ-80 אלף חיילים וחיילות הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה, במכללות ובמוסדות נוספים. אותם סטודנטים, שנאלצו לעצור את לימודיהם כדי להגן על המדינה ואינם יודעים מתי ישובו, דואגים כי הדבר יפגע בעתידם האקדמי והמקצועי.

חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, וכללי זכויות הסטודנט (התאמות לסטודנטים המשרתים בשירות מילואים), התשע"ב-2012, שנקבעו מכוחו, נועדו להבטיח שאותם מוסדות יתנו מענים הולמים ואחידים לסטודנטים שנעדרים מהלימודים עקב שירות מילואים. אולם, נראה שהמענים הקיימים אינם מספיקים כדי לענות על הצרכים שמתעוררים כיום בשל גיוס מילואים לתקופה ממושכת ובהיקף רחב ביותר. בימים כתיקונם, שיעור הסטודנטים המשרתים במילואים במוסדות כאמור הוא כ-4%, אך מאז פרוץ המלחמה חלק מהמוסדות מתמודדים עם גיוס למילואים בשיעור של כ-40% ואף כ-50% מהסטודנטים.

מספר מכללות ואוניברסיטאות הציעו מתווים מיוחדים לסטודנטים המשרתים במלחמה שכוללים התאמות לימודיות, מלגות ומענקים, אך לא מדובר במתווה אחיד ושוויוני לכל המוסדות. המלגות והמענקים נועדו להקל מעט את העול הכלכלי שמוטל על הסטודנטים אך אלו ניתנות על ידי כל מוסד בהתאם למשאבים שלו. הוצאות סטודנט בשנה על שכר דירה או מעונות, חשמל, מים, מזון, חומרי לימוד וספרים נעות בין 40 ל-50 אלף שקלים חדשים.

מטרת הצעת החוק היא לדרוש מהמוסדות האקדמיים בישראל שחל עליהם חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, לספק מענים שוויוניים לכלל הסטודנטים ולהבטיח שחיילות וחיילים אשר יצאו להילחם למען המדינה ולהגן עליה, לא ייפגעו מבחינה אקדמית, וכי המדינה תסייע ותעניק להם את מרב האמצעים לצליחת שנת הלימודים.

על כן, מוצע לקבוע, בהוראת שעה, סיוע לסטודנטים המשרתים בשירות המילואים בתקופת המלחמה. במסגרת הסיוע, על מוסדות כאמור להעמיד לבחירתו של סטודנט שנעדר משליש מהשיעורים בקורס, לפחות, בשל שירות מילואים, מספר אפשרויות ופתרונות בהיבט האקדמי, שיוסדרו בכללים שתקבע המועצה להשכלה גבוהה כגון דחיית הקורס לסמסטר העוקב והשתתפות בו ללא תשלום נוסף, לרבות באופן מקוון, מוקלט או כקורס מרוכז, המרת הציון בקורס לציון עובר, היבחנות בעל-פה במקום בכתב או המרת הבחינה לעבודה. עוד מוצע לאפשר למועצה להשכלה גבוהה לקבוע בכללים סוגי קורסים שלא ניתן לאפשר בהם את כל החלופות. בנוסף, מוצע לחייב את המוסדות לסייע בהשלמת חומר הלימוד באמצעות מתן הדרכה, שיעורי עזר או חומרי עזר, לרבות מימון במקרים של קושי כלכלי. כדי להבטיח שהמוסדות יקיימו את חובותיהם כאמור, מוצע להסמיך את המועצה להשכלה גבוהה להחליט על הפחתת התקצוב למוסד שהמדינה משתתפת בתקציבו, ושאינו מקיים את הוראות סעיף 2(א) ו-ב).

בנוסף, הסיוע המוצע כולל זכאות למלגה בסכומים אחידים ולפי אמות מידה שיקבע שר החינוך, בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, בהתחשב בתקופה שבה שירת הסטודנט במילואים ובסיוע הכספי שקיבל ממקורות אחרים; בקביעת אמות מידה רשאי השר לתת עדיפות במתן מלגה על רקע חברתי-כלכלי.

מוצע כי הוראת השעה תעמוד בתוקף למשך שלושה חודשים, בכפוף לסמכות השרים הרלוונטיים להאריך את התוקף בצו לשישה חודשים נוספים בשל הימשכות המלחמה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ד (25.12.2023)